

Oppijakso 4

lernu!

KINEJO

 Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tätä hanketta rahoitetaan Euroopan komission tuella. Tämä julkaisu heijastaa vain tekijän näkökulmaa, joten komissio ei voi olla vastuussa mistään täällä julkaistun tiedon käytöstä.

<https://lernu.net/instruado?lang=fi>

Koko sisältö, jos ei ole jossain erikseen ilmoitettu toisin, kuuluu *lernu.net*:lle ja on julkaistu *Krea Komunaĵo Atribuite-Nekomerce-Samkondiĉe 4.0 Tutmonda* luvalla (Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen Julkinen Lisenssi).

Perusluvut ja yhdysnumeraalit

nulo = nolla

unu = yksi

du = kaksi

tri = kolme

kvar = neljä

kvin = viisi

ses = kuusi

sep = seitsemän

ok = kahdeksan

naŭ = yhdeksän

dek = kymmenen

cent = sata

mil = tuhat

miliono = miljoona

Suuremmat numerot muodostetaan yhdistämällä perusnumerosanoja seuraavalla tavalla:

mil ducent tridek ok = 1238

cent kvindek tri mil okcent tridek sep = 153.837

ok plus tri estas dek-unu = $8 + 3 = 11$

dek-kvin minus ses estas naŭ = $15 - 6 = 9$

Suunta

Esperantossa prepositiota tavallisesti seuraa nominatiivi:

post mi = minun jälkeeni

sen ŝi = ilman häntä (f.)

en domo = talossa

Kuitenkin prepositioiden, jotka ilmaisevat paikkaa, jälkeen voi tulla akkusatiivi, siten osoittaen liikettä tuon paikan suuntaan.

Mi iras en la domon. = Minä menen taloon.

Ili manĝas en la domo. = He syövät talossa.

La kato saltis sur la tablon. = Kissa hyppäsi pöydälle.

La kato saltis sur la tablo. = Kissä hyppi pöydällä.

oni

Epämääräistä persoonapronominia **oni** käytetään, silloin kun subjekti on tuntematon tai se ei ole tärkeä.

Oni mangâs. = Syödään.

Oni sidas. = Istutaan.

si

Pronomini **si** (akkusatiivissa **sin**) osoittaa, että jonkin teon objekti on samanaikaisesti subjekti:

Li lavas sin. = Hän peseytyy.

Êi rigardas sin. = Hän katselee itseään.

Ili kantas al si. = He laulavat itselleen.

Pronominia **si** käytetään vain kolmannessa persoonassa:

Mi rigardas min. = Minä katson itseäni.

Ili rigardas sin. = He katsovat itseään.

se

Fiktiivisissä lauseissa käytetään ehdollista subjunktiota **se** .

se = jos

Se mi malsanas, mi malmulte mangâs. = Jos minä olen sairas, minä syön vähän.

Kiam mi malsanis, mi malmulte mangîs. = Kun minä olin sairas, minä söin vähän.

re-

Etuliite **re-** osoittaa, että jokin paikallisesti tai ajallisesti tapahtuu uudelleen, toistuen.

revidi = nähdä uudelleen

redoni = antaa takaisin

remeti = asettaa takaisin

▼ **Blokki 15** (istunto 29-30)

Oppitavoitteet

- tutustuminen etuliitteeseen **RE-**
- tutustuminen suoraan akkusatiiviin
- uusien sanojen oppiminen
- lukujen oppiminen

Tarvittavat opiskeluvälineet

- tietokone äänitteiden toistamiseen

Valmistautuminen

- Ääniä **1, 2**
- Kopioita **M1**:sta
- Numerokortit **M2**
- Kopioita **M3**:sta

Uudet sanat

letero = kirje

kien = missä, jossa

foto = valokuva

unu = yksi

kiam = milloin

du = kaksi

re- = uudestaan, vielä
kerran, toiseen
suuntaan

tri = kolme

tie = siellä

kvar = neljä

mano = käsi

kvin = viisi

kolere = vihaisesti

ses = kuusi

fariĝi = tulla joksikin

sep = seitsemän

ruĝa = punainen

ok = kahdeksan

fali = pudota, kaatua

naŭ = yhdeksän

botelo = pullo

dek = kymmenen

interese = kiinnostavaa

mil = tuhat

Opintosuunnitelma

20 min Jaa teksti **M1** ja kuuntele äänite **1**.

Lukekaa ja kääntäkää se yhdessä. Pyydä oppilaita lukemaan kukin kaksi lausetta ja kääntämään ne uudestaan. Kun he ovat päässeet tekstin loppuun, he aloittavat uudestaan, mutta tällä kertaa kääntämättä. Opettaja auttaa vain oikeassa ääntämisessä ja tarvittaessa käänöksessä.

Kiinnitä huomiota uusiin kielioppiasioihin; etuliitteeseen **RE-** ja suoraan akkusatiiviin. Oppilailla pitäisi olla tarpeeksi mahdollisuuksia näiden ominaisuuksien harjoitteluun. Helpoin tapa oppia suora akkusatiivi on yksinkertaisesti käyttää paljon esimerkkejä kieliopillisen selityksen opetteluun sijaan.

5 min Kieleen liittymätön taukoleikki

10 min Tauko

10 min Harjoitus etuliite **RE-**:n opetteluun: pohtikaa yhdessä luokan kanssa verbejä, jotka voidaan muuttaa lisäämällä etuliite **RE-** ja pohtikaa merkityksiä. Sen jälkeen jokainen oppilas etsii omat verbinsä ja muodostaa kolme lausetta, joissa on etuliite **RE-**.

Esimerkkejä: **rekoleri**, **refariĝi**, **revidi**, **relerni**...

10 min Jaa numerokortit **M2** lukujen muodostamisharjoitukseen: kirjoita joitakin lukuja 11-99 taululle ja pyydä oppilaita muodostamaan esperantosanoja luvuista.

20 min Kieleen liittymätön taukoleikki

20 min Jaa keskustelu **M3**.

Jaa oppilaat pareiksi ja pyydä heitä lukemaan keskustelun ja kääntämään sen. Pyydä yhtä paria lukemaan ääneen keskustelun ja kääntämään sen rivi riviltä. Auta heitä tarvittaessa kääntämisessä. Pyydä sitten tuota paria esittämään keskustelun kääntämättä sitä uudelleen. Jos on aikaa, voit pyytää muita pareja esittämään keskustelun.

Anna kotitehtävät

Miaj leteroj (1-a parto)

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

UNU

1

DU

2

TRI

3

KVAR

4

KVIN

5

SES

6

SEP

7

OK

8

NAŮ

9

DEK

10

CENT

100

MIL

1000

M3 Keskustelu

Maja Kien vi iras?

Petro Mi kunvenos kun kvar miaj geamikoj.

Julia Kie vi havas la kunvenon?

Petro Kun unu antaŭ la lernejo, kun la dua en la kinejo, kun la tria en la trinkejo kaj kun la kvara hejme.

Julia Ĉu mi povas veni kun vi?

Petro Vi povas, sed ne estos interese. Kiam ni estos hejme ni lernos kanti la kanton Dek boteloj.

Julia Ho, mi ŝatas kanti.

Petro Bone, venu.

M4 Kotitehtävä

Kirjoita 10 lukua luvuista välillä **10** ja **99** ja muodosta sanoja luvuista.

Muodosta lauseita tietokoneella. Muodosta 5 lausetta päivittäin; käänä niitä ja kirjoita niitä, jos ne ovat oikein.

▼ **Blokki 16** (istunto 31-32)

Oppitavoitteet

- uusien sanojen oppiminen
- edellisten oppituntien kieliopin kertausta

Tarvittavat opiskeluvälineet

- tietokone äänitteiden toistamiseen

Valmistautuminen

- Ääniä **3, 4**
- Kopioita **M5**:sta
- Kopioita **M6**:sta
- Kopioita **M7**:sta
- Kopioita **M8**:sta

Uudet sanat

pardon = antaa anteeksi

plu = edelleen, yhä, vielä; enää [ne plu, plu ne = ei enää]

devi = täytyä, pitää

pordo = ovi

ricevi = vastaanottaa

preni = ottaa

aŭdi = kuulla

sia = -nsa, -nsä

ĉe = ääressä, liki, luona

sola = ainoa, pelkkä, yksinäinen, yksi, yksin

fermi = sulkea

trankvila = rauhallinen

inter = välissä

vera = tosi, todellinen, aito

kapo = pää

stari = seisoa

kiom = kuinka paljon

pendi = riippua

lasta = viimeinen

muro = muuri, seinä

meti = panna, laittaa, asettaa

akcidento = onnettomuus

montri = osoittaa

nur = vain

oni = persoonaton pronomini, ihmiset yleensä

tiam = silloin

piedo = jalka

Opintosuunnitelma

20 min Jaa teksti **M5** ja kuuntele äänite **3**.

Lukekaa ja kääntäkää se yhdessä. Pyydä oppilaita lukemaan kukin kaksi lausetta ja kääntämään ne uudestaan. Kun he ovat päässeet tekstin loppuun, he aloittavat uudestaan, mutta tällä kertaa kääntämättä. Opettaja auttaa vain oikeassa ääntämisessä ja tarvittaessa käänöksessä.

5 min Kieleen liittymätön taukoleikki

10 min Pronomini **SI**:n harjoitus: pyydä oppilaita kirjoittamaan neljä esimerkkiä alla olevien esimerkkien mukaan tai kirjoita lauseita kielelläsi taululle ja pyydä oppilaita kääntämään ne esperantoksi.

Esimerkkejä:

Mi rigardas min. Vi rigardas vin. Li rigardas sin. Ŝi rigardas sin. Ĝi rigardas sin. Ni rigardas nin. Ili rigardas sin. Mi amas min, vi amas vin. Mi demandas min. Vi demandas vin. Li demandas sin.

10 min Jaa **M6** tai kirjoita lauseita **M6**:sta taululle. Suoran akkusatiivin harjoitteluun, pyydä oppilaita esimerkiksi keksimään lauseen, joka käsittelee kulkemista kouluun. Oppilaat keksivät lauseen, lukevat ja kääntävät sen. Kaikkien lauseiden kääntämisen jälkeen opettaja keskustelee oppilaiden kanssa ja ottaa selvää, ovatko he ymmärtäneet suoran akkusatiivin käsitteen.

10 min Tauko

20 min Jaa keskustelu **M7**.

Jaa oppilaat pareiksi ja pyydä heitä lukemaan keskustelun ja kääntämään sen. Pyydä yhtä paria lukemaan ääneen keskustelun ja kääntämään sen rivi riviltä. Auta heitä tarvittaessa kääntämisessä. Pyydä sitten tuota paria esittämään keskustelun kääntämättä sitä uudelleen. Jos on aikaa, voit pyytää muita pareja esittämään keskustelun.

5 min Kieleen liittymätön taukoleikki

10 min Lukekaa yhdessä, kääntäkää ja laulakaa laulu **M8**.

Anna kotitehtävät

Miaj leteroj (2-a parto)

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M6 Harjoitus

Li iras en lernejon.

Ŝi metas leteron sur la tablon.

Ili eniris en la ĉambron.

Li remetis sian kukon sur la seĝon.

Ili iris hejmen.

M7 Keskustelu

- A** Kiom kostas via nova aŭto? Oni diras ke tre multe.
- B** Jes. Ĝi kostas inter 10.000 kaj 15.000 eŭrojn. Ĉu ankaŭ vi volas novan aŭton?
- A** Ne. Mi ne ricevis multan monon de miaj gepatroj. Oni parolas ke mi ricevos pli multan monon en laborejo. Eble.
- B** Kiam vi laste havis novan aŭton?
- A** En 2006.
- B** Pardonu. Nun mi devas iri por redoni 200 eŭrojn al mia amiko.
- A** Vi vere havas bonajn amikojn kiuj donas al vi 200 eŭrojn.
- B** Estas vero. Ĝis revido.

Dek boteloj

Dek boteloj pendas sur la mur'

Sed se akcidente falas unu nur, tiam naŭ boteloj pendas sur la mur'.

Naŭ boteloj pendas sur la mur' sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ok boteloj pendas sur la mur'.

Ok boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam sep boteloj pendas sur la mur'.

.....

Du boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam unu botelo pendas sur la mur'.

Unu botelo pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam nur odoro restas sur la mur'.

Sävelmä: [YouTube](#)

M9 Kotitehtävä

Täydennä lauseet

Mi iras _____ la domon.

La kato saltis _____ la tablon.

Ŝi iras _____ la ĉambron.

La patro sidis _____ seĝo.

Ana metas paperojn _____ la tablon.

Muodosta lauseita tietokoneella. Muodosta 5 lausetta päivittäin; käännä niitä ja kirjoita niitä, jos ne ovat oikein.

▼ **Blokki 17** (istunto 33-34)

Oppitavoitteet

- uusien sanojen oppiminen
- liitteiden, numeroiden ja suoran akkusatiivin harjoittelua
- tekstin ymmärtämisen syventäminen kääntämällä

Tarvittavat opiskeluvälineet

- tietokone äänitteiden toistamiseen

Valmistautuminen

- Ääniä **5, 6**
- Kopioita **M8**:sta
- Kopioita **M10**:sta
- Kopioita **M11**:sta
- Kopioita **M12**:sta
- Kopioita **M13**:sta

Opintosuunnitelma

10 min Kuuntele Äänite **5**. Lukekaa koko teksti **M10** yhdessä.

Pyydä oppilaita lukemaan kukin kaksi lausetta ja kääntämään ne uudelleen. Kun he pääsevät tekstin loppuun, he aloittavat uudestaan, mutta tällä kertaa kääntämättä. Opettaja auttaa vain oikeassa ääntämisessä ja jos tarpeen, käänöksessä.

10 min Jaa **M11**.

Oppilaat kääntävät ensiksi luettolon sanat, sen jälkeen jokainen oppilas kirjoittaa neljä lausetta luettelon sanoista. Siten he harjoittelevat -EJ-, -UL-, -EBL-, -IN-, -IST:-n ja etuliitteiden RE-, MAL-, GE-käyttöä.

5 min Kieleen liittymätön taukoleikki

20 min Jaa keskustelu **M12**.

Jaa oppilaat pareiksi ja pyydä heitä lukemaan keskustelun ja kääntämään sen. Pyydä yhtä paria lukemaan ääneen keskustelun ja kääntämään sen rivi riviltä. Auta heitä tarvittaessa kääntämisessä. Pyydä sitten tuota paria esittämään keskustelun kääntämättä sitä uudelleen. Jos on aikaa, voit pyytää muita pareja esittämään keskustelun.

10 min Tauko

10 min Kääntäkää ryhmässä laulu **M8** ja laulakaa se yhdessä.

10 min Jaa **M13**. Oppilaat täyttävät puuttuvat sanat.

5 min Kieleen liittymätön taukoleikki

Anna kotitehtävät

Miaj leteroj

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M11 Harjoitus

Käännä omalle kielellesi.

portistino

gekantistoj

amikejo

malsanulo

malsanulejo

redoni

kunsidejo

nekomprenebla

neebila

malgrandulo

Kirjoita neljä lausetta, joissa on neljä sanaa luettelosta.

M12 Keskustelu

Ivo Kion vi havas en la mano?

Maria Botelon.

Ivo Kie vi prenis la botelon?

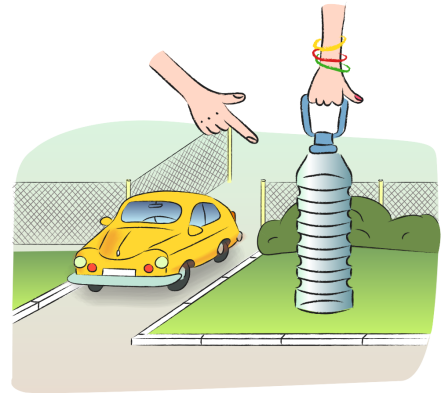
Maria Hejme el la kuirejo.

Ivo Kaj kien vi portas ĝin?

Maria Mi portas ĝin en mian aŭton.

Ivo Bone. Por kio la botelo devas esti en la aŭto?

Maria En ĝi estas trinko por trinki kiam mi veturos en ĝi.

M13 Harjoitus

Täydennä lauseet

Ana kaj Marko iris _____ la strato.

Ili venis _____ kafejo, iris _____ tablo kaj vidis la patro _____ sisi
_____ seĝo.

Ana metis tri kukojn sur seĝo _____.

Ŝi _____ metis poste la kukojn sur la tabl _____.

M14 Kotitehtävä

Muodosta lauseita tietokoneella. Muodosta 5 lausetta päivittäin; käännä niitä ja kirjoita niitä, jos ne ovat oikein.

▼ **Blokki 18** (istunto 35-36)

Oppitavoitteet

- sanavaraston harjoittelua
- liitteiden kertausta
- huomion kiinnittäminen lauseen sanajärjestyksen tärkeyteen

Tarvittavat opiskeluvälineet

- tietokone äänitteiden toistamiseen

Valmistautuminen

- Ääniä **5, 7**
- Kopioita **M10**:sta
- Kopioita **M15**:sta
- Kopioita **M16**:sta
- Kopioita **M17**:sta

Opintosuunnitelma

10 min Jaa harjoitus **M15** päätteiden harjoitteluun. Selitä lyhyesti uudelleen päätteiden merkitys. Sen jälkeen pyydä oppilaita täyttämään taulukko.

10 min Kuuntele Äänite **5**. Lukekaa koko teksti **M10** yhdessä.

Pyydä oppilaita lukemaan kukin kaksi lausetta ja kääntämään ne uudelleen. Kun he pääsevät tekstin loppuun, he aloittavat uudestaan, mutta tällä kertaa kääntämättä. Opettaja auttaa vain oikeassa ääntämisessä ja jos tarpeen, käännoksessä.

5 min Kieleen liittymätön taukoleikki

20 min Jaa keskustelu **M16**.

Jaa oppilaat pareiksi ja pyydä heitä lukemaan keskustelun ja kääntämään sen. Pyydä yhtä paria lukemaan ääneen keskustelun ja kääntämään sen rivi riviltä. Auta heitä tarvittaessa kääntämisessä. Pyydä sitten tuota paria esittämään keskustelun kääntämättä sitä uudelleen. Jos on aikaa, voit pyytää muita pareja esittämään keskustelun.

10 min Tauko

20 min Palatkaa takaisin sketsiin oppijaksolla 2 (**M17**).

Muodosta kolmen oppilaan ryhmiä. He kääntävät ja esittävät sketsin ryhmissä.

5 min Kieleen liittymätön taukoleikki

Anna kotitehtävät

M15 Harjoitus

Kirjoita sanoja, joissa on lisätty jälkiliite oikeaan kohtaan (esimerkiksi **kuirejo**, **kuiristo**, **kuiristino**, **kuirebla**, **rekuiri**). Käännä ja kirjoita käännös sanan viereen.

	-EJ-	-UL-	-EBL-	-IST-	-IN-	RE-
kuiri						
instrui						
sporti						
porti						
trinki						
manĝi						
skribi						
kanti						

M16 Keskustelu

- Petro** Saluton. Mi ne vidis vin longe, kie vi estis?
- Ana** Okazis malbono. Mi falis kaj estis en malsanulejo.
- Petro** Ho, mi ne sciis tion. Ĉu nun vi povas iri kun mi en kinejon?
- Ana** Jes. Kiun filmon vi volas rigardi?
- Petro** Kriminalan filmon.
- Ana** Mi ne ŝatas tiajn filmojn. Mi volas vidi amfilmon.
- Petro** Bone. Kie ni povas rigardi amfilmon?
- Ana** En kinejo ĉe la lernejo. Ni rapidu.

Mi ne volas manĝi

Patrino (al infano)

Manĝu!

Infano Mi ne volas!

Patrino Manĝu! Estu bona! Manĝu!

Infano Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.

Patrino (al la patro)

Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)

Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)

Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona.

Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?

Infano Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.

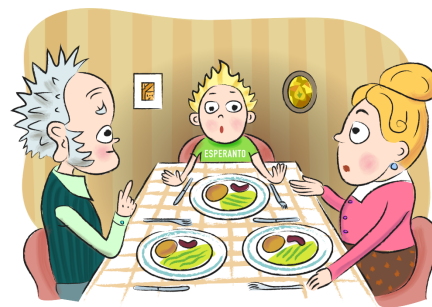
Patro Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!

Infano (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)

Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)

Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

M18 Kotitehtävä

Luo merkityksellinen lause. Tarkkaile sanojen järjestystä lauseessa.

Skribis mi Marko al leteron.

Vera ĝi amletero estas.

Letero ankaŭ foto en la estis lia.

Eniris mian mi ĉambron rapide en.

Mano en foto ŝia estis ankaŭ la.

Muodosta lauseita tietokoneella. Muodosta 5 lausetta päivittäin; käännä niitä ja kirjoita niitä, jos ne ovat oikein.